



## Het eiland Randjoewa.

---

In het Aardrijkskundig en Statistisch woordenboek van Nederlandsch-Indië vindt men omtrent dit eiland het volgende: „Randjoewa of Benjoar, een der Savoe-eilanden, residentie Timor, op 10° 40' Z. Br. en 121° 35' O. L. Het heeft een Radja en maakt een regentschap van Savoe uit.”

In een vóór eenige maanden van onzen zendeling Wijngaarden ontvangen schrijven komt het volgende voor omtrent een bezoek, dat hij aan dit eiland bracht, in gezelschap van den Posthouder van Savoe, den Heer Franz, terwijl nog aan den tocht deelnamen de Fettor van Seba, een paar Arabieren en de inlandsche vaccinateur. Hij schreef het volgende:

Ik heb thans twee maanden, Augustus en September, (1889) op Savoe doorgebracht. In Augustus bleef ik te Seba; September gebruikte ik om de gemeenten Liaai, Messara, Timoe, Rai Lioe en Mania te bezoeken. In iedere gemeente vertoefde ik 3 of 4 dagen. Ook bezocht ik het eilandje Randjoewa.

Dit reisje was alles behalve aangenaam. Wij hadden te worstelen met wind en stroom. Des namiddags ten half drie vertrokken wij, en eerst den volgenden morgen kwamen wij op Randjoewa aan. Het is nu juist niet alles, in eene kleine prauw op zee te moeten overnachten, aangezien alles in zulk een vaartuigje ontbreekt. Er is geen plaats om behoorlijk te zitten of te liggen, niets wat beschut tegen den wind.

Wij hadden geducht met den stroom te kampen, en konden de straat tusschen Savoe en Randjoewa niet direct oversteken, wilden wij geen kans hebben naar Soemba af te drijven. Wij waren dus blijde toen wij op Randjoewa geland waren.

De Radja was aan het strand om ons te verwelkomen, en leidde ons naar de „roemah Compagnie”, waar wij zouden logeeren. De muren van deze woning zijn ter hoogte van een meter boven den grond opgetrokken van stukken krijt, waaraan dit eiland zeer rijk is. Zij biedt weinig gemakken aan. Van slaappleaatsen was geen sprake, wij waren genoodzaakt op den grond te vernachten. Gelukkig hadden wij matrassen meêgebracht. Daar Randjoewa geheel van het handelsverkeer is afgesloten, zijn de toestanden hier nog meer primitief dan op Savoe. Dit eilandje is zeer klein; men kan het gemakkelijk in twee uren rondrijden. De gesteldheid van den bodem en de voortbrengselen komen overeen met die van Savoe. Dja-goeng wordt er in vrij groote hoeveelheid verbouwd. Tabak plant men er niet; dit is pëmali (taboe). De bevolking gaat de 500 zielen niet te boven. Aan haar hoofd staat een radja, bijgestaan door een' fettor en eenige tëmoekeongs. De vorst is een eenvoudig, goedig man. Men moet zich niet te veel van zijne waardigheid voorstellen. Hij is gewoon zijn eigen toewak (lontarsap) te tappen.

De Randjoeweezen zijn nog heidenen. Veel neiging tot het Christendom schijnen zij niet te hebben. Van hunne godsdienstige begrippen konden wij niets te weten komen. Op alles wat wij vroegen, luidde het antwoord: „Wij weten het niet.” Waarschijnlijk achtten zij de zaak te heilig om er over te spreken. De taal is met eenige wijzigingen in uitspraak dezelfde als die op Savoe.

Er zijn op Randjoewa zes christenen. Onder dezen is

de oudste zoon van den Radja, de troonsopvolger. Hij werd door Br. Teffer gedoopt, en ontving toen den naam van Paulus. Ik geloof echter niet, dat hij veel prijs stelt op zijn christenzijn. Ik stelde hem voor, zijne kinderen te doopen; maar hij had zulks blijkbaar liever niet; telkens vroeg hij uitstel. Ik hoop, dat later van hem nog iets voor het Christendom op Randjoewa te wachten is. Als hij eenmaal zijn' vader opvolgt, zal de tijd waarschijnlijk weêr komen, daar een' goeroe te plaatsn. (1)

Wij brachten twee dagen op Randjoewa door. Onze terugreis ging niet met buitengewone bezwaren gepaard. Wij waren blijde weêr t'huis te zijn; Savoe is toch nog beter dan Randjoewa.

---

(1) Vroeger was daar een goeroe; doch toen deze wegens zijne gezondheid genoodzaakt was te vertrekken, wilde de Radja liefst verder van goeroes verschoond blijven.      RED.